

ואתחיל לכתוב ספר המשכון

ואומר כי משפט המשכון מתחלקים לשני חלקים - החלק הראשון הממלוקח הטעלה 13 המלוה והלוה בהלוואה בעצמה שיש על המשכון והיא טבחה על ג' דרכים - הדקד הוא בפיטעון המלוה מהלוה על המשכון שקל אחד ואמר הלוה כי אין ההלוואה אלא חגי שקל דין הוא פרוחי' כמה עוה המשכון אם הוא כדי מה שטען המלוה מטביעים המלוה טבחה דרבנן כי הלוה על המשכון שקל ופרע מן המשכון בעלמו או מצעל המשכון כמו שאמר בירושלמי (א) כאת המלוה לומר עד כדי המשכון הלווייתך עליו - הדרך הב' - הוא שיהיה הדבר כדדכו ופען המלוה מהלוה על המשכון שקל ואמר הלוה כי אינו אלא חגי שקל ואין המשכון שיש כדי טבחה המלוה אצל עוה פמות מכלע משפטו שיטבע המלוה טבחה מדרבנן עד כדי דמי המשכון ומחירו ויטול כל המשכון - וסגין טבחה שיטבע כי לא הלוה על המשכון פחות ממה שטוח ומה שצאאר משענה המלוה אחר נטילת המשכון יטבע הלוה טבחה היסת. אלא לזה על המשכון הבו' יותר נענה שטוח והוא עה סגול המלוה ויפטר: והדרך הג' הוא בפיטען המלוה מהלוה על המשכון שקל והמשכון אינו עוה אלא שקל חקר רביע ובעל המשכון טוען שצאאר המשכון. למלוה בשקל ורביע וכסל הסקל וכצאאר הרביע אצל המלוה משפט זה שיטבע כל א' וא' מהן על מה שטען ויפטר מחברו כלומר שיטבע המלוה שהבגד ממוטכן אללו ולא מכור ויפטר מטעם הרביע שיטען עליו בעל המשכון - ויטבע בעל המשכון כי הבגד מכור ולא ממוטכן ויפטר מפריעת. הרביע הצאאר ערמי ההלוואה - והחלק השני הממלוקח הגופלת בין המלוה והלוה בערך המשכון וכמה עוה בפיטען המלוה כי המשכון אבד ולא יהיו נחלקים בכמה היתה ההלוואה משפט זה. על שני פנים - האחת סא' כמיהיה המשכון ממוטכן אלל המלוה בעצמ. ההלווי' ופען המלוה מהמשכון אבד משפטו שיטבע המלוה טבחה מן הסודר על טענתו ויפטר מן הלוה כל מה שהלוה עליו (ב) כמו שאר' המלוה אם חברו על המשכון ואבד המשכון יטבע נטול עמוצי' דברי ר' אליעזר והלכה כמותו (הגהה והרב ר' יצחק פלסי קבע בהלכותיו בעמ' טבעות דלית הלכתא בר אליעזר אלא ככתם מחני' דהמלוה על המשכון שומר סכר היו בין משכנו בעצמ. הלוואה בין משכנו אלא בעצמ. הלוואה בין הלוה עירוח. בין הלוהו מעש. ע"כ) כשהיה ההלוואה בעצמ. נטילת המשכון

זר ספר המשכון זהב

(8) ירושלמי סוף פ' שער' דימיני' וכן הוא בש"ס הירושלמי: וזהב

דין צמט' צ"ט סוף פ' הכקול תפס' צ"ג דף (3) צ"ט דף פ"א ע"ב: וזהב

ל"ו ע"ט ותפגי' מדוע כתיב ג"ט דין ותפס

ספר משכּוֹ

המשכּוֹן מפני נטילת המשכּוֹן בשעת ההלואה כאלו הוא זכרון אלל המלוה ואין המשכּוֹן על דרך זה מקום פריעת השתלם ההלואה. והלואה הפני כמיהיה המשכּוֹן ממושבן אלל המלוה להחר זמן מההלואה או יקום מקום פריעת השתלם ההלואה ויהי' משפטו כמשפט שומר סכר פהס כגנב או אבד חייב המלוה לפלם ולהשוב אותו מכלל ההלואות ויורה על מה שהזכרנו ון הפרטים בכל א' וא' משני חלקים אלו פהס: (ג) משנינו הלואה על המשכּוֹן שומר סכר ואמרו בפלי הגמרא כי זה פרט מנטילת המשכּוֹן אחר זמן ההלואה כמו: (ד) שאמרו ח"ר ינחק מנין לבעל חוב שקיב' משכּוֹן טבאמ' ולך תהיה לרקה ואם אינו קונה לרקה מנין הבאן לז' ח שקונה משכּוֹן. ואמרו פקב' דבר שקדם והסברא לימר דאמר ר' ינחק שמשכּוֹן שלא בשעת הלואתו. משכּוֹן בשעת הלואתו מי אמר אלא משכּוֹן שלא בשעת הלואתו דכולי עלמא לא פליגי דאית להו דר' ינחק: כבד' למדנו ממה שאמר' מפנחנו הלואה על המשכּוֹן שומר סכר שהוא פרט למשכּוֹן שלא בשעת הלואתו. ומה שאמרה: (ה) המטנה המלוה את חברו על המשכּוֹן ואבד ישבע ויטול מעותיו הוא פרט למשכּוֹן בשעת הלואתו כמו שפירשו בגמרא והס': הכי פסיק בעל ההלכות ואמר והלכתא כמתניתין. ח"ר ינחק מנין לז"ח שקונה משכּוֹן ויחד ענין זה במאמרו ודוקא כמשכּוֹן שלא בשעת הלואתו אבל משכּוֹן בשעת הלואתו לא אמר. ואם נחלקו המלוה והלוה על דמי המשכּוֹן אחר שאבד על האופן הס' שהוא צו המלוה שומר סכר כאלא חלוקם נוהג על שמנה דרכים: הדרך ה' כשתהיה ההלואה על המשכּוֹן שקל ואמר המלוה שהמשכּוֹן שאבד היה שות חזי שקל ונשאר לו אלל הלוה חזי שקל ואמר הלוה כי המשכּוֹן שאבד היה שות שקל כמו שהלואה עליו משפטו שיסבב המלוה שבושה בתורה על מה שטען מאבדת המשכּוֹן וישבע הלוה שבוצע הישח' שדמי המשכּוֹן היו כדי ההלואה ויפטור. והדרך הב' שיהיה הדבר כדרכו והמלוה יאמר שדמי המשכּוֹן דמי שקל ואמר הלוה שדמי המשכּוֹן שקל פחות רביע משפטו שיסבב הנולוה שבוצע בתורה על קה שטען מאבדת המשכּוֹן וישבע הלוה שבוצע בתורה שאין משכּוֹן שות פחות ומה שזכר מפני שהוא מודה במקצת הטענה למלוה בהודאתו דרביע הישר שאמר המלוה כמו שאמרו: (ו) חכמים המלוה את חברו על המשכּוֹן ואמר לו סלע הלויתוך עליו ושקל היה שות והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו וסלע היה שות פטור. סלע הלויתוך עליו ושקל היה שות והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו ושלשה דינרים היה שות חייב. כבד' הורה מה שהזכרנו על קיום מה שכתבד' בשני דרכים אלו. והדרך הג' היא הפך. הדרך הראשון' שיאמר הלוה שמשכּוֹן היה שות שני שקלים והיתה ההלואה שקל ויאת' המלוה שהמשכּוֹן שות מה שהלוה עליו. משפטו שיסבב הנולוה שבוצע בתורה על אבדתו של משכּוֹן ויתנגלל בשבועתו שדמי המשכּוֹן היו כדי ההלואה ויפטור. והדרך הד' היא הפך השנית והיא שיהיה הדבר כדרכו ויאמר הלוה כי משכּוֹן שות שני שקלי' ואמר המלוה כי היה שות שקל ורביע כדי שיהיה רביעיתו על ההלואה נעשה מודה מקצת הטענה ללוה ונשפטו שיסבב שבוצע בתורה על אבדת המשכּוֹן וכמה היה שות כמו: (ז) שאמרו סלע הלויתני עליו ופתים היה שות והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתוך עליו וסלע היה שות פטור. סלע הלויתוך עליו ופתים היה שות והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו וממשה דינרים היה שות

(ג) ז'מ' 97 פ' ע"ג :
 (ד) ז'מ' 97 פ' ע"ג :
 (ה) ע"ס ו'ל' הדיימא :
 (ו) שזעו' 97 ת"ג ע"ב :
 (ז) ז'ס ו'ל' והדרך המצוי כו' וישבע הלוה שאין משכּוֹן שות פחות ממה שאלה עליו פו' :
 (ח) (ט)

וזה הייב חה יורה על קיום מה שזכרנו בשתי פנים האחרות. והדרך החמשי' היא שיטען
 המלוה כי המשכון סוף חלי שקל ובגלל לו על הלוה חלי שקל מהלואה והלה אומר שמשכנו סוף
 שני שקלי משפטו שיטען המלוה פבועה בתורה על אצדת המשכון ויתגלגל בצבועתו מהמשכון
 שאבד אינו סוף יוסר יתנה פהלוה עליו וישבע הלוה שאין משכנו סוף יוסר ממה פלוה עליו
 פידום חבתי פהלוה טוען על המלוה בשקל בשבע המלוה עליו והמלוה פוען בחלי
 שקל על הלוה נשבע הלוה עליו על פדע המשכנה האומרת המוליח מחזרו עליו הרואה. והדרך
 השמית הוא פיהיה הדבר כדרכו והיה לו על העשכון שקל ואבד המשכון וטען המלוה מהמשכון
 היה סוף חלי שקל ונסאר לו עליו חלי שקל מהלואה והלוה אומר אין חלי יודע במה היה משכנו
 סוף. שפטו שיטען המלוה פבועה בתורה על אצדת המשכון ויתגלגל בצבועתו מהמשכון סוף
 חלי שקל ויפול כל מה שהלוה על המשכון פן הלוה וזה המשפט. בלקח ממה שאמרו. (ח)
 גלתיך והליתני והפקדתי לגלי וליני יודע אם החזרתי לך ואם לאו חייב לשלם. הלא תראה כי
 הלוה מודה בהלוואה פהיה שקל והוא אומר לא ידעתי לא אם החזרתי לך ואם לאו פהיה חייב לשלם. והדרך
 חלי חלי שקל זה הוא בשלם הליתני וליני יודע אם החזרתי לך ואם לאו פהיה חייב לשלם. והדרך
 הז' פיהיה הדבר כדרכו וטען הלוה שמשכנו סוף חלי שקל מהלואה שקל והמלוה אומר
 לא אבד במה היה המשכון סוף. שפטו שיטען המלוה על אצדת המשכון פבועה בתורה ויתגלגל
 בצבועתו שאינו יודע מהמשכון סוף פחות משקל והוא כדי ההלוואה. והדרך השמינית. פתהא ההלוואה שקל
 כמו שזכרנו ואבד המשכון ואמרו המלוה והלוה פניהם כי איני יודע כמה משפטו שיטען המלוה פבועה
 בתורה על אצדת המשכון ויתגלגל בצבועתו פהיה יודע מהמשכון סוף יוסר משקל וישבע הלוה פבועת
 הסת די אינו יודע שמשכנו סוף פחות משקל ויורה על קיום חייב הצבועה על מי שטען באצדת המשכון
 או הפקדון מה שאמרו. (ט) אומר רב הונא מצביעין אותו פבועה פאינה ברשותו מ"ט חיישינן
 פמא עיניו כסן בה. ופיר אמר. (י) רב נחמן שלם פבועת מצביעין אותו. פבועה שלם
 פטעתי בה שלם פלחתי בה יד פבועה פאינה ברשותי. ואל יחשוב. פתופש כי המחלוקת הנופלת
 דרתי המשכון שאבד בעלמך או הפקדון שאבד משפטו שיטען. בעל המשכון או בעל הפקדון ויטען
 ואינו כאמר חשב מפני שאין המשכון והפקדון ממה שאמר עליהם כשצביה ונוטלים פהנכפעים
 ונוטלים יודעים ופקודים ויורה על דברינו מה שאמר בגמרא בשילמך הלוה בשכיל המשכון שאבד
 שלם הליתני עליו ופסיס היה סוף והמלוה אומר שלם הליתני עליו ושלם היה סוף פטור בכר
 ברדו מהמלוה ישבע פבועת היסת ויפטר מפבועת הלוה. והטוען בשלם היתר על ההלוואה
 שטענת הלוה זו כדרכה פומדת. ואלו נחייב הלוה פבועה היה נשבע וטועל השלם פן המלוה
 בחלק הראשון ושלם פחות דביע בחלק השני. ורביס פועים במשפט הזה פמני פמפרסיס דברי
 רב אחי שלם כהוגן והוא מה שאמרו. (יא) בגמרא רב אחי אומר זה נשבע זה נשבע זה נשבע
 פבועה פאינה ברשותו זה נשבע כמה היה סוף והבי קאמר מי נשבע פחלה פמא ישבע זה
 ויוליא פלה את הפקדון. פי' פנין שאמר רב אחי הוא מהלוה חייב פבועה פמני כי הוא מודה
 שקלת הטענה לדחות דברי המטען על רב הונא האומר מצביעין אותו פבועה פאינה ברשותו
 חיישינן

(י"ב) ז"ב דף ל"א ע"א
 (שלם פ' משכונ)

(ח) ז"ב דף ק"ט ע"ב
 (ט) ז"ב דף ל"ז ע"ג
 (י) ז"ב דף ק"ז ע"ד

משפטי התנאים

חיישין טעמא פניו נתן צהי ויסכן הדבר על דברי רב הונא כדי שיהא זה טעמא וזה טעמא וידחה דברי המשיב על רב הונא וחומר אלא שקלוה רבנן מלוה ופדיה אמלוה וזו תיובתא על רב הונא וזו הפבועה פחייב בה רב אשי את הלוח כמו שאמר חינו אלא כמפר הטענות סי' כי המלוה טען על הלוח דסקל יחד ממה פטוה על טעמו והודה לו הלוח בדבר א' והוא חייב חני סקל ולכן חייב טבועה מפני שהיה מודה עקב' הויכח על הקדוש מדברי התפנה וישול המלוה מה שהודה בו הלוח וטעמא הלוח על השאל בגור' כמו שארז"ל סלע הלוייתך עליו וסקל היה שום והלה אומ' לא כי אלא סלע הלוייתך עליו ופלה דיכירר היה שום חייב וזה הענין הם דברי רב אשי בלכד :

ישלם ספר המשכון :

ואתחיל משפטי התנאים והלואות ומשאור

והפיתקים לפירות קודם לשעתן וגמר מלאכתן :

ד כי התנאי העומה טעמא על פני דרבי' הדרך השתת כשיהיה יד' איה התנאי עליו סדיר וקיס מטעמו סלוי בקיס התנאי העומה בו יתקיים ופעת ההקבלה כשיתקיים התנאי ועטפת הקיס יוכה בו המקבל בהנחת המדה ו' והדרך השנית כשיהיה מה שהיה התנאי עליו כספק אל קיס התנאי ולא תקנה אותו בלוח אבל מלה קיס הקדקע או זלחו בקיס התנאי והוא הנקרא אסמכתא שאין מתקיים בו אין בהנחת הקדקע הנתלה באסמכתא יאזילו לאחר קיס התנאי והמלתא אשר בהיותם כוהנות הן שהיו מקמכתא הם ואם כמו שארז"ל (ט) כל יד' לא קני אכל כי מליט פני קיודים דתנאי אין לשון אי בהם אסמכתא בעוד הכני הגז' מלוי' עם הא' מהם פישנו לשון מעכשו כמו פשיטו (ג) הלוחו על מדהו ולאמר נו אם אי אתה נותן לי מכאן ועד סלע סלים הרי הוא עלי הרי הוא סלוי וכן היה ביהוס בן זוכין עושה על פי חכמים ופירשו ענין זה בנעמל' כי אין זה מתקיים אלא שיאמר בו מעכשו כמו שאתרו והוא שאמר לו קני מעכשו ואוסן שני והוא שיאמר בדבר שאין ההקבלה מתקיימת בו כאסמכתא ע"פ כך וכך אז יתקיים בו התנאי ואף על פי שהוא תנאי לעתיד כמו שבנינו (ג) הרי זה גסך ע"פ שהתני לי מלחיס וזו הרי זה מגורסת והיא תתן ע"פ שתתני מכאן עד שלשים יום נקנה בתוך שלשים יום מגורסת ואם לאו אינה מגורסת ואמרו הפלומדי' לקיים עטמה זו הכל עוקים באתור ע"פ כאומר מעכשו דמי' ואוסן שלישי כשיהיה הדבר שהתנאי בו כפול ע"ד האגלים הראוי' כמפסד כמו הין קודם ללאו ותנאי קודם למעשה ומלך העניינים הגז' בטעם זה אף על פי שהם בלשון אס או פי אין זה אסמכתא יודם עליו עה שאמרו לבאר כל גנין הגז' (ד) אמקן ששאל בנספ' דמ"ט אס לא

זהב משפטי התנאים

וד

(ג) גיטין דף ע"ד ע"ב :
(ד) טס דף ע"ה ע"ב :

(ה) ז"ק דף ס"ז ע"ב :
(ז) ז"ב דף ס"ה ע"ב :

משפטי תנאים

צח

לא מתי לא יקא גט ואם עמי יקא גט ולית' אס מתי יקא גט ותא לת מתי נא יקא גט לא מקדי' איכס פורענות' לנפשיה' וליקא לא יקא גט אס לא מתי' בעינן תנאי קודס לעשהו מחקיף נה רבא מקדי כל תנאי הייבא גמריין ליה מנאמי בני גד ובני ראובן מה תסס הין קוד' ללאו לאטקי המי בלאו קודס להין אלס אמר רבא אס לא מתי לא יקא גט אס מתי יהיה גט' ופי' אס לא מתי לא יקא גט לא מקדים איכס פורענות' לנפשיה אס מתי יקא גט אס לא מתי לא יקא גט בעינן הין קודס ללאו' וזמר בעל ההלכות היבא דקדיש' בתנאה איבעי גרים בתנאה אי כפלי לתנאי' הוי תנאיה תנאה ואי לא לא הוי תנאיה תנאה' (א) דתקן רבי אמיר אומר כל תנאי שאינו כתנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי שנאמר ויאמר משה אליהם אס מצדכו בני גד ובני ראובן רבי חנינא בן גמליאל אומר לריך הדבר להערו סאלמלא כן ים במשמע שאפילו באלרן כנען לא ינחלו והלכת' כר' אמיר מדאסתקין שמואל בגט' דט"מ והוא מה שהזכרנו' ואופן רביעי' הוא מי שהזנה על מצנו תנאי לעתיד בלשון אס והיה חייב בו אלו לא התנה אותו על מצנו איך לטון אס הגז' בו מבטל אותו מפני שהוא מחוייב בתנאי ואף על פי שלא התנהו כמו שהוא כמשפט זה שאמרו אס' (ב) אוביד ולא אעביד אטלס במיטבא ופי' הדבר זה כי מי שקבל מדה מחברו לעבדה וצאה לרשותו על אופן שקבלו ממנו חייב להשלים בל מה שקבל ואם פגע בעשה מתיק וכתחייב בהה' זמר הכחזר מייטב מדה ומייטב כרמו ישלם ועבין זה מבוחר במשנה האומרת' (ח) ההקבל מדה מחברו ומשנה בה הוצירה פנוין אותו כמה היא ראוייה לעשות וכותבי' לו' לכן התנאי מיהיה בו בלשון אס אינו מבטל תנאי זה המחוייב הראוי אופגי התנאי מפני שהיה מקויים בלא תנאי ואינו על דרך זו אסמכתא' אך אס התנה תנאי שאינו מחוייב בו כעלל התנ' אותו על נעמו אז יהיה התנאי האמור בלשון אסמכתא' בטל כרו טלרל' אי מוצידנא לה יאיבכא לך חלכא וזוי ואינו מחוייב בתנאי זה בטלל יתנה אותו על נעמו ולפי שאינו מחוייב בו בלא תנאי בטל בלשון אסמכתא' ולא כחקיים התנאי חסו פי' מה שסמרו בצרוק הקושיא' שהקשו בעינין זה תסס לא קאמר מלתא ימירתא פי' דבד' טיס בו אס אובי' ולא אעביד אטלס במיטבא כלל שאין בו תנאי יות' עג מה שהו' מחוייב בו אלו לא התנה אותו על מצנו אבל הכא דקאמ' מלת ימירתא' בעלמא הוא מפני שהתנה תנאי שאינו מחוייב בו אלו לא התנה אותו והוסיף על חיובו והיה בלשון אס בטל התנאי כאסמכתא' ואלו לא היה אס לטון אס היה התנאי קיים' וכן נמי במה שאמרו ההוא שחלל דאמר אי מפכידנא מסתלקינא אפסיד ר' יהודה אמר מסלקי' ליה בלא' (י) מבחא רב כהנא אמר יהבינן ליה מבחא ומסלקינן ליה' ומודה רב כהנ' דאי אמר מסליקין בלא מבחא מסלקינן ליה בלא מבחא רבא אמר אסמכתא' היא ואסמכתא' לא קניא' לרבא מתי סכ' מהא דתקן אס אוביד ולא אעביד אטלס במיטבא תסס מתי דאפסיד קא עטלס הכא נמי מאל' דאפסיד מנכילן ליה ואיך יהבינן ליה :

אתחיל

(ה) סע

(א) קדושין דף ס"א ע"ב :
(ב) ג"פ דף ק"י ע"א :

(ט) סס

(ג) טס עמוד ג' :
(ד) ג"פ דף ק"ט ע"ב :

כה *

(6)

משפטי הלוואות

אתחיל משפטי הלוואות ומשאות ופוסקין לפירות קודם שעתן ונמר מלאכתן:

ראונו כי משפט ההלוואה והפוסק על פירות פרוקציה ידועים עתה לקיים * סתם
הא' כשיהיה הדבר בטוחים עליהם ברשות הלוה אלא שאין במקום שיכול להגיע
אלהם עפ"י מוס דבר פשוט ממנו והלוה מתמך לסול דמיהם מן העלוה אין בזה הדרך על
הקונה מרצון ולא מוס אסורא בקנותו אותן בפחות ממה שפיה עפ"י מהן ברצון המוכר שרואה
המוכר לזולת במקחו ואין רצות בזה הדרך ואף על פי שלא בלו פירות הלוקחים ברשותו בשעת
הביטוח הדמים כמו שאמרו אמר * (א) רב נחמן האי עמך דייסיב זחי לקידמה ולחן ספי ארצתה
ארצתה ואל' יהיב' לך חמשה המסא אי איסכאו גביה פרי דאי צפי יהיב ליה למלתר ליחכמו גביה
חסור דה"ל צאנר נטר לי פסיפא לא נריב' דאית ליה אפראי במסא מאו דמימא בעד פייבא בני
או פד שחמלא עתתא דמי קמ"ל דכיון דמחוסר גובייב' כמאן דלתיכאו דמיין * והדרך השנית ככלא
יהיה הדבר מספקו עליו בלוי עדין אלא המוכר אכל אם היה הספר ידוע ופוק קבוע ויעמד
הלוה ליטול עליו דמים פד פירותיו לו האל ויקנס אותו ויפרענו למטה עליו עשפמו טהנ' בארצתה
פנים * האופן הא' פתחיה ההלוואה במקום שיש פס זקן קבוע לאלו הפירות פלוה הלוה עליהם
והיה עמך פלחם ידוע והקדים עליו ופסק עמו על סעך שבחוק צעמא ההלוה מעשמו מיטול
הפירות מספקו עליהם ואלו כפולו דמיהם כמה פעמים ואם רצה ליטול דמים כמו פשוין צעמא
היקר מהוא טעם הפרעון יטול ואין בו מוס דמיהם כמו שאמרו * (ב) א"ר אסי אר"י אין
פוסקין על סעך שבחוק א"ל רבי זירא לר' אסי א"ר יוחנן אפילו בדרמוס הזה א"ל לא אמר רבי
יוחנן אלא שבחוק על עירות דלא קביעי * ולמאי דסליק ארעפיהם מעקרא אפילו בדרמוס הזה אלא
מחני' דקחי לן פוסקין על הפירות עד שיאל המעב הא יאל המעב פוסקין היכי משכחא לה
באכלבי וחרבי דפשוך מרעייהו * וכן אלו הסך דמי הפירות מעסקו עליה' על זה הדרך לפירות
אחרות כדרך סעך ממש היקר מהוא טעם הפרעון ויקרו עוד הפירות אחרות קודם ציאתן לרשות
המלוה והסך דמיהם צעמא היקר לפירות אחר' כדרך פוגר שבחוק יעשה כדרך זו פתחים רבות
ועתה על צנת פסיפא כדרך מהאכרש כמו שא"ל אמר * (ג) רבא סתתא דאע רבי יבאי פיה לי
הן

משפטי הלוואות

ואומר בו פרקמטיא בו כצ"ל

(ג) 97 ס"ז סוף ע"א :

(א) ד"ד ס"ז ע"א :

(ב) 97 ע"א ע"א :

משפטי הלוואות

צט

הן ומה לי דמיאן מה לי דמיאן ומה לי הן כמי אמרינן ופוסקין על מער שבטוק ואע"פ טלף
 לו והלוואה הפני כפייהה מרע הפסק הפסקו מחוב מהיה על הלוה ופסק הפלו עמו החוב הכו'
 על מער שבטוק בפירו ואין הפירות עדין צרפת המלוה והפכו מפירות לפירות כמו שזכרנו
 באופן הרמזון אסור על זה הדרך לוקח כירות ולא מה שהן שוות כפייהו הדמי יותר עונה מהיה
 בשעת ההלוואה והפסק ואין לו ליכול אלא הקרן פתחן או ליקח מן הפירות על מער שבטוק כשעת
 יוקר הצמד כמו שפירשו (ד) איזהו כפך ואיזהו חרביה נפך המלוה כלע בחומסה דינרים
 וכלתי המה בשלש הטרי והוא כופך ואיזהו חרביה המרבה צפירות כיל' לקח מונגו הטיס בדיכר
 זהב הכור וכן השער כמדו חטים בצלמים דינריהם אמר לו פן לי חטיי פאכי מוכרן ולוקח הכי מהן
 יין אמר לו הרי חטיך פשויה עלי בצנפים דינרי' והרי לך אללי מהן יין ויין אין לו הערו' (ה)
 בגמרא ובי אין לו יין מלאי הוי והתניא אין פוסקין על הפירות עד שילא השער ה"א ילא השער
 פוסקין טלף על פי טלף לזה יש לזה' ואטרו בסוף ההלכה אלא אמר רבא כי כביבנא רבי אופעיא
 נפיק לוחי דמתריאנ' עמכי' בותי' דחני רבי אופעיא הרי פזיה שמש בחברו מנה ושלך ועמד לו
 על גרנו ואמר לו הן לי מנזרי פאכי רונה ליקח בהכ חטים אל' חטים יש לי פאכי טותן לך לא ועשה עלי
 כפסר של עכבי הניט זמן יין למכור אמר לו הן חטיי פאכי רונה למכרן וליקח בהן יין אמר יין יש
 לי פזיה טותן לך לא ועשה עלי כפסר של עבשו בכלס אס יש לו מותר ואם לאו אסור והא לקח
 קחני מלי לקח לקח בהלוואה' כבר גזכרנו מדברי רבא שחסו' להפוך חוב בפירות ומפירות לפירות
 פירות פלינו בשער קצוב אל' יש לו ללות פירות מלון בשעת הפסק' (ג"פ ועיין שער מג"ע ע"ד)
 ואין הסרה צדני פני' שהוכרנו חתנה בין עובס על פירו' בשע' שבטוק' אכל מה פה' לו עלי
 שרפו החוב ובין שיפסוק עמו על מער שבטוק כלומר ביחן לו מנזרי ויפסוק עמו בפירות אין הפרעו
 בין שני הפני' בשער שבטוק הקצוב ואע"פ שאין לו ובין שיהפך חוב פירות והפירות בפירו' והוא
 שיש לו בשני הפנים והם דנה המלוה ליכול הפירות כשעת היוקר יכול ואם רנה דמיה' כמי יכול
 כש"ס אמר' (ו) רבא ש"ס מר' שומעיה תלת ש"פ פעמידי' פלוה ע"ג פירות ולא אמרינן פלה
 באיבורו בא לידו וש"ס הוא דיש לו וש"ס איתה לרדבי ינחי דאמר מה לי הן מה לי דמיאן כו'
 האמוסן הג' הוא כשלא תהיה ההלוואה בטוקו שיש בו שוק קצוב לפירות פלוה עליהם ולא נודע
 לו מער עדין ופסק עמו על מער שהיה צרףן שניהם ואחר כן פלה השער אין לעולה ליטול
 פירות על מער שעת ההלוואה אלא על מער שעת הפרעון כמו שהזכירו למעלה' ק"ר פסי'
 (ז) ארי' אין פוסקין על מער שבטוק ואקמה בטוק של פירות ללא קצוב וכן משפט ההלוואה
 במלוה כוד חטיין או הין יין צנוחוס שיש סב לזמן קצוב מחזיר אותו בעלמו אי איקור או
 איזול' אך אם שוק ידוע ויקרו הפירות מחזיר דמיאן כמו מהיו שוין בשעת ההלוואה אבל לא
 בשעת הפרעון כמו שארז"ל' (ח) אמר רב שפס אמר רב אינא אין לוין על מער שבטוק
 בלוהר כלה בצמח אל' רבי יוכי בר' חמא לרב פשה ואפרי לה רב יוסף בר אבא לרב פסס ומי
 או רב הול' הכי והא פשו עיניה מרב הול' הכי בני צי רב דזיסי חטי כשפרי ופרעי שבצח פרי
 או מבור לבר למו ה"ה חטי בהיני והא חטי בצמח אי בני זקן ש"ל בעיקרא אמר אין לוין כיון דשמעת להא
 דאמר שמואל בר רב הייא אמר רבי אלמא לוין ופודעין דמר ליהו כמי לוין ופודעין ואם אין
 בטוקו שער בטוק אין העולה כפרע בשער היוקר וכן אם תהיה ההלוואה סתם בלא זמן קצוב
 מלוה

(ו) טס רזז פירק : (ז) טס דף ע"ג ע"ג :
 (ח) טס דף ס"ג ע"ג : (ט) טס :
 (י) ז"ע דף ס"ג ע"ג :

משפטי הלוואות

פלוה כוד חטים או הין יין סתם ולא פסקו זמן לפרוע ואחד בן עלו הדמים מותר להחזיר ההלוואה בעמלה ואף על פי שאין במקום שיק קבוע ולא כמלא אלל הלוה מן הפירות כלום בשעת ההלוואה כגון שאמרו * (ט) לוויין סתם ופורעין סתם * ואופן רביעי * הוא שיהיה הפסק על הפירות במקום היוקר על מער ונקום הזול באלו יש מקום שמוכרים כוד חטים בשני מקלים או הין יין בשני מקלים ויקדים המלוה אלל מי שהוא עובר ושכ במקום הזול שקל א' על מער השוק במקום הזול הין בכך כלום מסוס רבים כמו שארז"ל * (י) החמדים מעלי' במקום היוקר במקום הזול ואיח מיטטין ופירשו ואמרו בקורא אלן ארבעה בכפרי אלן סתא יבז להו זחי לחמדי ועקבל עליה לוכס' דאורה' ופקיל חמסה ולמקול סיחא אדם השוכ' סאני וכן רסאי למכור פירות באשראי במקום הזול על מער מקום היוקר עד שיגיע הלוקה וימכרם ויתן למקום היוקר דנוייהס למוכר או ישלחם חנוי אף על פי שיש בין שני הדמים חוססת פי שני' והוא שתהיה אחריות הפירות על המוכר עד שיגיע למקום היוקר לפי שכשהפירות ברשות המוכר עד שיגיע הלוקה למקום היוקר נעשת כפקדון אלל הלוה עד שצבא לרשות המוכר ואין בו מסוס רבים כמו שארז"ל * (יא) המוליך פירות ממקום למקום עלאו חדרו ואמר לו תכס לי ואני מעלה לך כדרך שתעלין לך במקו' פלו' ברשו' מוכר מותר ברשות לוקח אכור וכן המוליך חבילה ממקום למקום ואמר לו תכס לי ואני מעלה לך מפירות שיש לי באותו מקום מותר ואם לאו אכור * חיה שאמרו בשבין הפירות קם יש לו מותר ואם לקו אכור שאם יהיו הפירות או מקנתן לא יהיה סאה בסאה מזל היוקר והזול מפני שנעשה כלומר לחברו הלויני עד שאמלא מפתח או עד שיצא בני * והחלק השני * כשהיו הפירות שפסקו עליהם אינן מלוין או כדראים בשעת נתינת הדמים כגון התבואות המתחדשות בכל שנה אכור לפסוק עליהם אלח באחד מארבעה פנים * האופן הא' * הוא שיראה החדש כשיראה מה שכבר אלל בני אדם והדמים נדעים למי שיש לו מותר לפסוק עליהם עם מי שלא בשל קיריו עדין ולא בא עת הצדיר לעכזיו כמו שאמרו * (יב) הין פוסקין על הפירות עד שיכל השער ילא השער פוסקין אף על פי שאין לזה יש לזה * והאופן השני * הוא שיתן לו הדמים ולא יפסקו עמו כלום אבל מנחה עמו סימול ממנו הפירות על מער שעת הפרעת מותר ליטול ממנו הפירות אף על פי שיודלזלו בשעת הפרעתו * ואף על פי שהקדים אלו הדמים קודם הרלות כלום מן התבואות הין כאן מסוס רבים כמו שאמרו * (יג) ופסק עמו בשער הנצוה פי' בשער הזול שיהיה בשעת הפרעתו * והאופן השלישי * הוא שיהיה הלוה על הפירות תחלה לקולרים בעיר * שהוא צה מותר להלוותו ופסק עמו על מער שיתרדו שניהם ואף על פי שהקדים אלו הדמים שלא כדאה החדש עדין כמו שסבינו * (יד) היה הוא תחלה לקולרים פוסק עמו על הנדע אבל לריך שלא יהא נחמר מהנמט עבדתו יותר משחי עבדות אבל אם מחוסר שלם אכור לפסוק עליו כמו שאמרו * (טו) אמר רב מחוסר שחיס פוסק שלם אינו פוסק ופומאל אמר בידי אדם אפי' פאה פוסק בידי שמים אפילו אחת אינו פוסק והלכה כרב * והאופן הרביעי * הוא שילוה המלוה

(ט) טס דף ע"ב ע"א :	(י"ג) טס :
(י) טס דף ע"ג ע"ב :	(י"ד) טס :
(י"ב) טס :	(ט"ז) טס דף ע"ד ע"ב :
(י"ד) ט"ג דף ע"ג ע"ב :	

(י"ז)

משפטי הלואות

ק

המלוה על כל תבואות מדה הלואה ולא הזכיר תנן ידוע ולא פסק עמו על שער ידוע ואע"פ שלא באת התבואה או באת ולא בשל הק"ל כמו שאמרו (פ"ז) אונ' אדם לחברו הילך מאתים זוז ע"מ ד"דך עופה בלכד שלא יאמר לא מארבע מאים בסלע מסאתי בסלע אסור וכן כשילוא הלואה על דמי כל מה שחלב מעצמו וגו' מרחליו ורדף גכורתו כל זה מותר במה שלא נזכר לו שער הידוע ולא נחקק בהם חק קצוב אבל אם פסק לו שער אסור כמו שא"ל (י"ז) ההולך לחלוב את עזיו ולגוז את רגליו ולרדות את כוורתו מכמו חברו ואמר לו כל מה שעזי חולבו מכור לך כל מה שרגלי גוזזת כל מה שכורתני רודה מכור לך מותר אבל אם אמר לו מה שעזי חולבו מכור לך וכן מה שרגלי גוזזת כך וכך מה שכורתני רודה כך וכך מכור לך אסור ונולדו במשפט ההלואה שני עני' דומי זה לזה האלופן הא' הוא אסור מפני הפרעת רבית והפני מותר ד"אס"י האסור מהם הוא שפייס ראובן את שמעון ויבקש ממנו מהם שקלים הלואה אמר לו שמעון אין צירי בטובה זאת אף יש עמי פירות אחנם לך במה שאים היום לזה לך דמיהם ונטל שמעון את הפירות בדמים הזכרים על שער שבפוק והקנהו אותן באופני ההקפאה וזכה בהם ואחר כך חזר ראובן וקנה ממנו הפירות בכחות מלמיהם שהעריך אותן עליו כאלו לקח ממנו פירות במאה שהגיס וחזר ונקחם ממנו בתשעים שאלו היו הפירות לשמעון שחלה וקנה אותן ראובן ממנו בכחות ממנה ששים ברובן שמעון בלא אונ' מותר ואין בו שום רבית אף האלופנה שעשה ראובן הק' עם פי שהוא מותר מטרפו הבא בדרך זה אסור לפי שנמלא בו לד להערמת רבית כמו שמה"ל (י"ח) יש דברים שמוהרים ולכורים מפני הערמת רבית כיצד הלויני מנה מנה חין לי חטים במנה יש לי וחזר ולקחו ממנו בכ"ד סלע מותר אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן מפני הערמת רבית והאלופן השני שהוא מותר הוא שיתן ראובן לשמעון פירות או כסף או זהב מעט או הרבה ויאמר לו הילך נה סכפתי לך ופייס לאביך או לאחיך או לבכך סילוני כך וכך או הלואה נכני או לימי או להברי כך ממנוונך לסנה או לדעת זה הענין מותר כיון בארז"ל (י"ט) לא אסרה תורה אלא רבית הבאה מלוה רבית להזכירו משה שהיה יכולת בזה הענין ואמרו (כ) אמר רבא שרי ליה לאיניש למימר לחבריה הילך ארבעה זוזי ואימא לפלגיא לזמן מלה זוזי ע"ס סכר אמירה בעלמא הוא דקא שקילי אבה מר ברבי רב פסא שקיל אנני דקירא אקיראי ואמר ליה לאבוי אחיטיהו זוזי אמרי ליה רבנן לרב פסא קאבילי בצך רביתא אמר להו כל כי האי רביתא ליכא לא אסיה תורה אלא רבית הבאה מלוה למלוה הבא סכר אמירה הוא והזכירו בעלי הגמרא (ך"א) לענין המשא ומתן אופן מיוחד וקראו פרמא ופירושו פסיקת קן לפירות ולדמים שניהם ומשפטו טוב על פני דרכים הדך האמת סיהיו אלל ראובן פירות כמו אלורות יין או זולתן מן הפירות שיש להם עת ידועה בטובה ליוקר הסנה ויפסקו עליהם עם שמעון בפעם הזול על דך פעם היוקר וימכרו אותן שמעון בפעם הזול ויחן הדמים לראובן בפעם היוקר על השער שפסק עמו בפעם הזול ביוקר שיהא הכי זה אסור מפני שהוא רבית כמו שאמרו אמר

(פ"ז) מסכתא פ' ט"ז דצ"ג ועמ"ס צ"ז צ"ז סי' (י"ט) ע"ז ד' ס"ט ע"ג:
 קצ"ג צ"ט הרדנו ורומס:
 (י"ז) ע"ז ד' ע"א:
 (י"ט) צ"ג ד' ס"ג ע"ג:
 (ך"א) ע"ז ד' ס"ה ע"ב:
 (ך"ב) (ך"ב)

משפטי הלואות

אמר רב נחמן טרשא דדיי פרי אייביה רבא לרב נחמן אט לנחן צמתיס עמיה מנה אסור
התם קין ליה הכא לא קין ליה כלומר טאס לא יפסוק עמו צדמיס מוטרד ואס פסק עמו אסור
כמו שפירושו אמר רב טשא טרשא דדיי ודאי פריס מ'ט שכרס לא פסקי זחי לא מנצריכנא מלשא
היא דעבידנא גבי לוקח א"ל רב טשא צדיה דרב אידי לרב אשי מאי חמא מד דאזיל צדח דעשא
דידיה לחיל צתה דעשא דלוקח דאלו הו ליה זחי שקיל כדפחשא השתא דלית ליה זחי שקיל ביוקרא
דלקמיה אס אסור כמו שפירושו (ד"ג) אמר רבא לית כשרשי פסונאי ולא כשרשי מחונכאי ולא
כהכירי נרשאי פי' טרשאי פסונאי הוא דאמר רב טשא טרשא דדיי פרי • והדרך השנית פירש
הדבר כדרש אבל לא פסק צדמיס אבל התנה עמו על השער שיהיו הפירות כשפת נטילת הלוקח
וכשג' שיטול אותה הרי זה מותר כמו • (ד"ג) שאז"ל את' רב חמא טרשא דדיי ודאי פרי מ'ט ניהא
להו דליקו ברשותי פי' היכי דאל' שבקי להו עבס' ונקטי להו מוקא והלכתא כטרשא דרב חמא :

תם ונשלם שבה לאל בורא עורם :

(ד"ג) טז טז ד' ס"ה ע"א :

(ד"ג) טז טז ד' ס"ה ע"א :